

मैत्रावरुणर्वसिष्ठः। इन्द्रः। त्रिष्टुप्।

उग्रो जज्ञे वीर्याय स्वधावाञ्चक्रिरपो नर्यो यत्करिष्यन्।

जगिमर्युवा नृषदनमवोभिस्त्राता न इन्द्र एनसो महश्चित्॥ ७.०२०.०१

उग्रः- उद्गूर्णः। जज्ञे- जातः। वीर्याय- पराक्रमाय। स्वधावान्- आत्मवान्। नर्यः- नरहितः। यत्। करिष्यन्- कुर्वन्नस्ति। तस्य। अपः- कर्मणः। चक्रिः- कर्तैव। नृषदनम्- मनुष्यसदनं प्रति। अवोभिः- रक्षाभिः। जग्मिः- गन्ता। युवा- तरुणः। त्राता- रक्षकः। इन्द्रः। नः- अस्मान्। महः- महतः। चित्- अपि। एनसः- अघात्। त्राता- रक्षकः॥१॥

हन्ता वृत्रमिन्द्रः शूशुवानः प्रावीन्नु वीरो जरितारमूती।

कर्ता सुदासे अह वा उ लोकं दाता वसु मुहुरा दाशुषे भूत्॥ ७.०२०.०२

वृत्रम्- आवरणस्य। हन्ता- नाशकः। इन्द्रः- परमेश्वरः। शूशुवानः- वर्धमानः। वीरः। जरितारम्- स्तोतारम्। ऊती- रक्षया। नु- क्षिप्रम्। प्रावीत्- प्रारक्षत्। सुदासे- शोभनदानाय। लोकम्- अनुभवस्य। लोक्यतेनेनेति लोकः। कर्ता। मुहुः- भूयो भूयः। दाशुषे- दात्रे। वसु- सम्पदाम्। दाता। भूत्- भवति॥२॥

युध्मो अनर्वा खजकृत्समद्वा शूरः सत्राषाङ्गनुषेमर्षाः॥

व्यास इन्द्रः पृतनाः स्वोजा अधा विश्वं शत्रूयन्तं जघान॥ ७.०२०.०३

युध्मः- योद्धा। अनर्वा- अभिगन्तुरहितः। खजकृत् समत्- समरकृत्। शूरः- समर्थः। सत्राषाट्- बहूनामभिभविता। जनुषा- जन्मना। अषाळ्हः- असह्यः। इन्द्रः। स्वोजाः- शोभनबलः। पृतनाः- शत्रुसेनाः। व्यासे- विक्षिपति। अध- अनन्तरम्। विश्वम्- सर्वम्। शत्रूयन्तम्- विरोधकामम्। जघान- हिंसितवान्॥३॥

उभे चिदिन्द्रो रोदसी महित्वा पप्राथ तविषीभिस्तुविष्मः।

नि वज्रमिन्द्रो हरिवाग्निमिक्षन्समन्धसा मदेषु वा उवोच ॥ ७.०२०.०४

तुविष्मः- बहुयुक्त। इन्द्र- परमेश्वर। महित्वा- स्वमाहात्म्येन। उभे रोदसी- द्यावापृथिव्यौ।
तविषीभिः- स्वशक्तिभिः। आ पप्राथ- आपूरितवानसि। हरिवान्- प्राणाश्ववान्। इन्द्रः। वज्रम्।
नि मिमिक्षन्- विरोधिषु प्रापयन्। मदेषु- हर्षेषु निमित्तेषु। अन्धसा- सोमेन रसेन। उवोच-
संगच्छते। उच समवाये ॥४॥

वृषा जजान वृषणं रणाय तमु चिन्नारी नर्यं ससूव।

प्र यः सेनानीरघ नृभ्यो अस्तीनः सत्वा गवेषणः स धृष्णुः ॥ ७.०२०.०५

वृषा- वर्षक आत्मा। वृषणम्- वर्षकमिन्द्रम्। रणाय- रमणाय। जजान- ससर्ज। तम्। नर्यं-
नरहितम्। नारी- अदितिरखण्डप्रकृतिः। ससूव- सुषुवे। यः। सेनानीः- सेनापतिः। इनः- ईश्वरः।
सत्वा- बली। गवेषणः- चिद्रश्मिकामः। सः। धृष्णुः- शत्रुधर्षकः। नृभ्यः- यजमानेभ्यः। अस्ति-
भवति ॥५॥

नू चित्स भ्रेषते जनो न रेषन्मनो यो अस्य घोरमाविवासात्।

यज्ञैर्य इन्द्रे दधते दुवांसि क्षयत्स राय ऋतपा ऋतेजाः ॥ ७.०२०.०६

यः। अस्य- एतस्येन्द्रस्य। घोरम्- वृत्रबाधकम्। मनः- चित्तम्। आविवासात्- परिचरेत्। सः।
नु- न। भ्रेषते- भ्रश्यति। स जनः। न। रेषत्- क्षीयते। यज्ञैः- दानैः पूजाभिः सङ्गतिकरणैः। यः।
इन्द्रे- परमेश्वरे। दुवांसि- सेवाः। दधते- धारयति। सः। ऋतपाः- सत्यपालकः। ऋतेजाः-
सत्यजः। राये- दानयोग्यसम्पदे। क्षयत्- निवसति ॥६॥

यदिन्द्र पूर्वं अपराय शिक्षन्नयज्यायान्कनीयसो देष्णम्।

अमृत इत्पर्यासीत दूरमा चित्र चित्र्यं भरा रयिं नः ॥ ७.०२०.०७

इन्द्र- परमेश्वर । चित्र-विशिष्ट । पूर्वः । अपराय । शिक्षन्- विद्यां ददाति । ज्यायान्- ज्येष्ठः ।
कनीयसः- कनिष्ठाय । देष्णम्- देयं यच्छति । अमृत इत्- अमृत एवापरः । दूरम्- दूरेऽपि ।
पर्यासीत- यत्पूर्वार्जितं लभते । तत् । चित्र्यम्- विचित्रम् । रयिम्- दानयोग्यधनम् । नः-
अस्मभ्यम् । भर- यच्छ । पितृपैतामहीं सम्पदं विद्यां वा यच्छेति भावः ॥७॥

यस्तं इन्द्र प्रियो जनो ददाशदसन्निरेके अद्रिवः सखा ते ।

वयं ते अस्यां सुमतौ चनिष्ठाः स्याम वरूथे अघ्नतो नृपीतौ ॥ ७.०२०.०८

अद्रिवः- वज्रिन् । इन्द्र- परमेश्वर । यः । प्रियः । जनः । ते- तुभ्यम् । ददाशत्- दद्यात् । सः । ते-
तव । सखा । निरेके- दाने । असत्- स्यात् । वयम् । अघ्नतः- अहिंसतः । ते- तव । अस्याम्-
एतस्याम् । सुमतौ । नृपीतौ- नृपालके । वरूथे- श्रेष्ठे स्थाने । चनिष्ठाः- अतिशयेन अन्नवन्तः ।
स्याम- भवेम ॥८॥

एष स्तोमौ अचिक्रद्वृषा त उत स्तामुर्मघवन्नक्रपिष्ट ।

रायस्कामौ जरितारं त आगन्त्वमङ्ग शक्र वस्व आ शक्रो नः ॥ ७.०२०.०९

वृषा- वर्षकः । एषः- अयम् । ते- त्वदीयः । स्तोमः- मन्त्रः । अचिक्रदत्- शब्दमकरोत् । उत-
अपि च । मघवन्- इन्द्र । स्तामुः- स्तोता । अक्रपिष्ट- अस्तौत् । रायस्कामः- सम्पदिच्छा । ते-
तव । जरितारम्- स्तोतारम् । आगन्- आगच्छति । नः- अस्मभ्यम् । त्वम् । शक्र- शक्तिमन् ।
वस्वः- सम्पदः । आ शक्रः- यच्छ ॥९॥

स न इन्द्र त्वयताया इषे धास्मना च ये मघवानो जुनन्ति ।

वस्वी षु ते जरित्रे अस्तु शक्तिर्यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥ ७.०२०.१०

ये । मघवानः- हव्यवन्तः । त्मना- स्वतः । जुनन्ति- हव्यं प्रेरयन्ति । तान् । नः- अस्मान् । इन्द्र ।
त्वयतायै- त्वद्दत्तायै । इषे- सदेष्टायै । धाः- धारय । जरित्रे- स्तोत्रे । ते- तव । शक्तिः । सु वस्वी-
शोभनसम्पत्सम्पन्ना भवतु । यूयं पात स्वस्तिभिः सदा नः ॥१०॥